

VALDKOND MATEMAATIKA (1,5-7-aastane laps)

VALDKOND MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- Rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki.
- Järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal.
- Tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi.
- Mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas.
- Mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid.
- Tunneb ja kirjeldab geomeetrisi kujundeid.
- Näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

(Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008)

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- Suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada.
- Harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks.
- Seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.
- Suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm).
- Toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

(Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008)

Valdkonna Matemaatika sisu: hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine; suurused ja mõõtmine; geomeetrised kujundid (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008).

Orienteerumine ajas

HULGAD, LOENDAMINE JA ARVUD, ARVUTAMINE

1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju või suurus) alusel hulgaks. • Tunneb põhivärvusi (kollane, punane, sinine) ja roheline. • Loendab kolme piires ning vastab küsimusele mitu on?. • Leiab erinevate esemete hulgast “üks” ja “palju”.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Sorteerib esemeid rühmadesse ühe etteantud tunnuse järgi (värv, kuju, suurus). • Võrdlemisel oskab kasutada sõnu: <i>pikem - lühem, ühepikkused, suurem - väiksem, ühesuurused, kõrgem - madalam, ühekõrgused</i>. • Loendab viie piires ja tutvub arvude reaga 5ni. • Nimetab ja tunneb värve (punane, kollane, sinine, roheline, must, valge).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab vähemalt 8 värvust .

	<ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, mida on vähem. • Tutvub arvudega 1-12. • Rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel (nt rühma lapsed on poisid ja tüdrukud).
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab arve 1-12. • Loendab hulga elemente 1 -12ni. • Oskab esile tuua erinevaid ja sarnaseid tunnuseid. • Oskab esemed olulise tunnuse järgi grupeerida. • Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu. • Tunneb numbrimärke. • Võrdleb arve (<i>on suurem kui, on väiksem kui</i>). • Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab. • Võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi. • Võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i>. • Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada. • Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =. • Koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.
SUURUSED JA MÕÕTMINE	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur - väike, pikk- lühike).
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb (järjestab) kahte eset suuruse (suurem-väiksem), pikkuse (pikem-lühem), laiuse (laiem-kitsam) järgi ning kasutab neid mõisteid.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestab esemeid pikkuse, kõrguse järgi.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Mõõdab pikkust, kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga. • Järjestab raskuse ja paksuse järgi.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm). • Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nööri vms). • Eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
GEOMEETRIILISED KUJUNDID	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab samasuguse kujundi peale või sisse asetamise teel.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab kolmnurka, nelinurka ja ringi ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmtoast, õuest ja tänavalt.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab ringi, ruutu, kolmnurka. • Koostab mustreid, laob pilte kujunditest.

5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ja nimetab ringi, ruutu, kolmnurka. • Näeb ja oskab leida nelinurgale, ringile, kolmnurgale sarnaseid kujundeid ümbritsevast keskkonnast.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.
ORIENTEERUMINE AJAS	
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab ööd ja päeva (kirjeldab tegevusi). • Leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (pildidel, vestluses vm).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab nädalapäevi. • Teab ööpäeva osi <i>hommik-päev-õhtu-öö</i>. • Kirjeldab tegevusi ja sündmusi <i>eile-täna, homme</i>.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi). • Tunneb ajamõisteid <i>eile, täna, homme</i>. • Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmitab nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi. • Oskab öelda kellaega täistundides. • Nimetab nädalapäevi, kalendrikuid, aastaegasid.
ORIENTEERUMINE RUUMIS JA TASAPINNAL	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Asetab juhendamise järgi esemeid sisse, peale, alla ja kõrvale. • Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal-all, kõrval, ees-taga.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab kohamõisteid (all, peal, ees, sees, taga). • Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal-all, ees-taga (minu ees, minu taga jne).
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: <i>ülal - all, ees - taga (minu ees, minu taga jne)</i>. • Määrab vasakut ja paremat poolt.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Määrab eseme asukohta teise eseme suhtes: <i>all - peal, kohal, keskel, äärel, vasakul - paremal</i>. • Orienteerub tasapinnal (paberil - üleval, all, keskel, ääres).
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Rühmitab esemeid asendi järgi. • Kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil.